

Обраћање вишег замјеника високог представника Питера Бас-Бакера на првој сједници Интерпарламентарног скупа

Даме и господо,

Задовољство ми је што имам могућност да вам се данас обратим.

Ово је кључни моменат у развоју Босне и Херцеговине како ова земља буде мијењала дејтонску структуру у структуру која је успостављена и припада Босни и Херцеговини, и која је оријентисана ка евро-атлантским структурама. У сржи овог процеса је растућа и жива парламентарна култура коју све више подржава снажан и уопште конструктиван дух дискусије.

Грађани Босне и Херцеговине брину о својим проблемима и то чине у контексту политичке стабилизације и опоравка привреде. Фокус сада мора бити на давању подршке овом позитивном тренду и његовом снажењу гдје год је то могуће. Један од кључних задатака у овом процесу је надгледање завршетка рада Канцеларије високог представника и пуна успостава Канцеларије специјалног представника Европске уније. По мишљењу високог представника, крај ОХР-а треба такође да значи и крај посебних извршних овлаштења тзв. бонских овлаштења. Међутим, Савјет за имплементацију мира ће бити тај који ће одлучити када ће се ОХР затворити и извршити транзицију у мисију предвођену специјалним представником Европске уније.

Па ипак, ми се надамо да ће ова транзиција бити остварена у првом или другом кварталу 2007. године, иако то зависи од више фактора. Најважније је да то зависи од обима напретка који Босна и Херцеговина постигне током ове године у даљем програму реформи, те од напретка у преговорима око Споразума о

стабилизацији и придруживању.

Ипак, да би се остварила успјешна транзиција, важан принцип је у питању: принцип одговорности. То задире у срж мандата тренутног високог представника.

Принцип одговорности се односи на потребу да Босна и Херцеговина преузме пуну одговорност као «нормална» европска демократска држава.

Али он се односи и на приступ међународне заједнице: наш приступ мора да буде промијењен како би се омогућио развој демократске политичке културе који ће бити дугорочно одржив. Одрживост не може постојати без одговорности.

То је лакше рећи него учинити. Заиста, међународна заједница ће бити пред искушењима да дјелује и интервенеше да би обезбиједила краткорочне користи. То ће вјероватно бити случај чешће умјесто рјеђе, како се будемо приближавали завршетку тренутних реформи. Али у овој фази такве реакције и интервенције не могу више бити компатибилне са дугорочним развојем независне и суверене Босне и Херцеговине на путу ка Европи.

То значи да морамо одступити и дозволити властима Босне и Херцеговине да донесу одлуке, док смо раније могли дјеловати и усмјерити процес. Одговорност при доношењу одлука ће такве одлуке Босне и Херцеговине учинити одрживијим. Када се међународна заједница повуче, добићемо информације о томе колико су одрживе одлуке које Босна и Херцеговина донесе прије но што се ОХР у потпуности трансформише у Канцеларију специјалног представника Европске уније.

У протеклих неколико дана Парламент Босне и Херцеговине није прихватио пакет уставних промјена са малом разликом гласова и након мјесеци детаљне и конструктивне дискусије, а те промјене би омогућиле властима Босне и Херцеговине да ефикасније служе грађанима и такође би омогућиле земљи да испуни захтјеве интеграције у Европску унију, а посебно веома јаке захтјеве у

законодавном пољу. Међународна заједница се чврсто залагала за и једногласно говорила у прилог уставних амандмана. Међународна заједница је спремна да пружи помоћ када се буде поново расправљало о уставним реформама, а то питање се мора ријешити ако Босна и Херцеговина жели да крене даље и брже путем ка европским интеграцијама, али сада је на грађанима Босне и Херцеговине да размотре нову ситуацију и донесу свој суд о томе како су њихови политички представници поступили у вези са уставним и другим реформама, те да своје мишљење покажу на изборима. И то је питање одговорности.

На општим изборима у октобру ове године грађани Босне и Херцеговине ће по први пут гласати за лидере који ће имати пуну одговорност за управљање својом властитом земљом. Убудуће неће постојати заштитна мјера у којој међународна заједница интервенеше ако постоје проблеми. То је начин на који демократија предаје одговорност гласачима.

У међувремену, преговори о споразуму о стабилизацији и придруживању се настављају, и у том сегменту, вјерујем, можемо видјети позитивне и охрабрујуће доказе да босанскохерцеговачки органи власти посједују професионализам и способност да конструктивно и ефикасно преговарају са својим европским партнерима.

Са овим преговорима, БиХ је сада на сигурном путу ка Европи. БиХ је исказала намјеру да преговоре оконча у периоду од годину дана. То није нереално, али још увијек је потребно ријешити нека од суштинских питања. Брзина којом ће БиХ напредовати у преговорима зависиће од способности политичких представника и институција ове земље да испоштују услове које је поставила Европска комисија. Потребно је да се направе конкретни помаци у развоју законског оквира и административних капацитета БиХ. Изузетно значајно питање је и спровођење реструктурирања полиције у складу са политичким споразумом о реструктурирању полиције постигнутим у октобру 2005. године. Осим тога, закони који регулишу систем јавног емитовања морају бити усвојени и имплементирани, а очекујемо и пуну сарадњу са

Хашким трибуналом.

Високи представник др Кристијан Шварц-Шилинг потпуно је определијељен за рјешавање два питања којима планира да посвети посебну пажњу током свога мандата:

– то су економија и образовање.

Потребно је остварити озбиљан напредак у обје области да би Босна и Херцеговина могла да понуди бољу и просперитетнију будућност својим грађанима, а посебно младима.

Стабилан економски развој је предуслов за стабилан демократски процес и одрживу будућност земље.

У Босни и Херцеговини видимо велики економски потенцијал. Годишњи пораст износи више од пет процената, док у кључним индустријским секторима постоји потенцијал за значајан развој, али пораст трговине и инвестиција су од суштинског значаја како би се земља потпуно економски осамосталила.

Надаље, имамо одговорност да створимо повољне услове за развој економије. Не можемо са једне стране подстицати економски развој, а са друге наметати рестриктиван визни режим. ОХР/ЕУСР због тога лобирају земље чланице ЕУ за ублажавање визног режима грађанима БиХ (министри унутрашњих послова земаља чланица ЕУ разговараће о овом питању 4. маја у Бечу).

Свакој здравој економији потребни су високи стандарди образовања. Ту лежи кључ за бољу будућност Босне и Херцеговине и помирење будућих генерација. Млади људи ове земље представљају њену будућност, али у садашњим околностима њима се не пружа довољно. Млади у БиХ имају право на боље стандарде образовања и, у најмању руку, право да њихове дипломе буду признате широм Европске уније како би могли бити конкурентни својим будућим европским партнерима. Подјела образовног система у БиХ на етничкој основи мора престати. Власти морају створити образовни систем који ће бити доступан свима, укључујући Роме и дјецу повратника. Једна школска зграда са

два главна улаза за различите етничке групе, са одвојеним наставним кадрам, двије одвојене управе, засебним школским планом и програмом итд. је нешто што је неприхватљиво након пријема у Савјет Европе и противно пост-пријемним обавезама.

И, на крају, дозволите да кажем неколико ријечи о људским правима и правди.

Прво, једно од најважнијих неријешених питања из послеријатног периода је сарадња са Хашким трибуналом:

Босанскохерцеговачки органи власти још увијек нису ријешили питање пуне сарадње са Међународним кривичним трибуналом за бившу Југославију како би обезбиједили да преостали бјегунци, првенствено Младић и Карахић, буду изручени у Хаг. Напредак Босне и Херцеговине ка Партнерству за мир и структурама НАТО-а захтијева конкретне резултате.

У 2005. години остварен је солидан напредак. Али у 2006. години још увијек нисмо видјели сличне помаке. То је неприхватљиво и међународна заједница је одлучна у том питању. Док се не ријеше преостала питања сарадње са Хашким трибуналом Босна и Херцеговина, као и друге земље у региону, неће моћи направити посљедње кораке ка евро-атлантским интеграцијама.

Друго: права појединца овдје још увијек немају признање и заштиту које заслужују и који су неопходни у правом демократском друштву. Индивидуални потенцијали овдје још увијек имају мању вриједност у односу на колективне вриједности, у погледу проналажења посла, образовања дјеце, здравствене заштите у неким мјестима. Такво стање људских права, која се исувише често не поштују, утиче на одлуку породица избјеглица или расељених лица да се не враћају у своје пријератне домове.

И дозволите да на крају закључим:

БиХ је постигла велики напредак од потписивања Дејтонског мировног споразума, од чега је прошло више од десет година.

Процеси послужератне реконструкције и помирења нису били једноставни, и за то је било потребно значајно учешће међународне заједнице, како политичко тако и финансијско. Али увјерен сам да је Босна и Херцеговина на правом путу: разлике између конститутивних народа постоје, као што је и уобичајено у отвореном друштву. Сада је потребно покренути опсежну дебату у којој ће учествовати све заинтересоване стране, и која ће бити усредсређена на будућност. Међународна заједница, а посебно Европска унија, наставиће да пружа помоћ у овом процесу. Али дошло је вријеме да босанскохерцеговачки органи власти преузму пуну контролу и одговорност за будућност ове прелијепе земље.

Нека грађани БиХ остваре своје најважније индивидуално право, право на гласање, како би дали истински допринос.

Хвала.